

ВИЯВЛЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКОВИХ ПРОЦЕСІВ

Ставропольцева О.В., гр. Е-21

Науковий керівник – асист. **Костинська М.В.**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Тенденції розвитку соціально-економічних явищ та ринкових процесів визначаються на основі аналізу зміни основних параметрів (поставки, продажу, цін, товарних запасів). Термін тенденція походить від латинського “tender” – направлятися, прагнути. Для визначення вектора і швидкості розвитку ринку будуються динамічні ряди показників індикаторів ринку і показників ділової активності.

Аналізуючи системи взаємозв'язаних рядів динаміки, важливо виявити і визначити основну закономірність розвитку явища, що вивчається, в окремі періоди часу, тобто виявити загальну або основну тенденцію в зміні рівнів ряду динаміки. Тенденцію розвитку динамічного ряду в статистиці називають трендом.

Встановлюючи тренд користуються різними математичними функціями, і приступаючи до характеристики трендів потрібно логічно встановити наявність точки насичення в даному явищі, і якщо таке виявляється, тренд можна встановити лише по тих математичних функціях, які прагнуть до кінцевого результату.

Для виявлення трендів використовуються різні способи вирівнювання (або згладжування) рівнів ряду динаміки. Найпоширенішими з них є методи емпіричного згладжування (метод укрупнення інтервалів, метод ступінчастої середньої, метод плинної середньої) та методи теоретичного згладжування (аналітичне вирівнювання, виявлення і характеристика сезонних коливань, інтерполяція і екстраполяція).

Перевага методів теоретичного згладжування полягає у більш високому ступні надійності, можливості економічно інтерпретувати параметри рівняння тренда, оцінити стійкість розвитку ринку на основі об'єктивних кількісних показників коливань.

Вивчаючи тенденції розвитку ринкових процесів за рік і більш тривалі періоди, можна прослідкувати їх повторюваність. Це явище носить назву циклічності, і зумовлене зовнішніми чинниками і внутрішніми властивостями ринку. Для оцінки сезонних коливань використовуються різні статистичні прийоми: розрахунок індексів сезонності, побудова тренду (методи механічного вирівнювання, аналітичного вирівнювання), розрахунок показників варіації.